

KONINKLIJKE NEDERLANDSE SCHAAKBOND

aan De (plaatsvervangende) leden van de Bondsraad
van Algemeen Bestuur
betreft Inleiding meerjarenbeleidsplan 2015-2018 en Toekomstvisie KNSB
status Ter bespreking
cc
dd 15 mei 2014
nr 14/AZaz/0652/MvdW/pv

Inleiding Meerjarenbeleidsplan 2015-2018 en voortgang discussie Toekomstvisie KNSB

In november heeft de discussienota Toekomst KNSB op de agenda gestaan en is afgesproken dat deze nota in de regionale bonden besproken gaat worden. Een aantal bonden heeft dat al gedaan en heeft ook een verslag daarvan aangeleverd. Deze zijn bijgevoegd als bijlage. Bij een aantal bonden heeft ook discussie plaatsgevonden of zal dat de komende maand gebeuren. Ten slotte is van een aantal bonden nog onbekend wanneer de discussie hierover zal plaats vinden. Tegelijkertijd is input gevraagd aan de aangesloten bonden over het komende meerjarenbeleidsplan.

In het Bondenoverleg is gesproken over de aanpak van de Toekomstdiscussie en het meerjarenbeleidsplan. De volgende planning werd voorgesteld:

De planning is dan als volgt:

- Bondsraad Juni 2014
 - o Evaluatie Meerjarenbeleidsplan 2011-2014 bespreken
 - o Ambities Meerjarenbeleidsplan 2015-2018 vaststellen
 - o Input regionale bonden Toekomstvisie bespreken
- Bondsraad November 2014
 - o Meerjarenbeleidsplan 2015-2018 vaststellen
 - o Contouren Toekomstvisie vaststellen
- Bondsraad Juni 2015
 - o Toekomstvisie vaststellen

Er ontstond discussie over de vraag of het wenselijk is dat eerst een meerjarenbeleidsplan wordt vastgesteld in november en daarna de Toekomstvisie. Het bestuur meent dat dit elkaar niet hoeft te bijten mits er bij het vaststellen van het meerjarenbeleidsplan voldoende rekening wordt gehouden met de contouren van de Toekomstvisie.

Dat betekent dat in de Bondsraad op 14 juni ten eerste de evaluatie van het huidige meerjarenbeleidsplan aan de orde zal komen. Ten tweede zullen de ambities voor het komende beleidsplan aan de orde komen. Voor contourschets van de toekomstvisie is het nog te vroeg. Nog niet alle regionale bonden hebben over de Toekomstvisie KNSB gesproken en/of daar verslag van gedaan. In de bijlagen bij deze inleiding staan verslagen vanuit de SBO, OSBO, SGS en LeiSB. Beter is het om naar aanleiding van de input vanuit de regionale bonden over de Toekomstvisie KNSB te spreken en de contouren in november vast te stellen. Dat betekent dat we eerst focussen op het meerjarenbeleidsplan en daarin zoals opgemerkt de opmerkingen die in het kader van de toekomstvisie gemaakt zijn, meenemen.

Na de Bondsraad van juni wordt allereerst het meerjarenbeleidsplan op basis van de discussie over de ambities verder uitgewerkt. Deze zal in de novembervergadering van de Bondsraad worden vastgesteld. Het is goed als dan ook de contouren van de toekomstvisie wordt vastgesteld, die in de periode daarna verder worden uitgewerkt.

Tezamen met het meerjarenbeleidsplan zal ook de meerjarenbegroting worden gemaakt. Daarbij moet rekening worden gehouden met het feit dat wij de komende jaren te maken krijgen met minder subsidieopbrengsten. In 2015 en 2016 zullen die in ieder geval 35.000 tot 40.000 euro lager zijn dan in 2014. Voor de jaren daarna is de subsidieontwikkeling onzeker, omdat dan een nieuwe Sportagenda wordt gemaakt waarin de verdeling tussen sportbonden wordt afgesproken. De contributieopbrengst zal hoger zijn vanwege het invoeren van het jaarlidmaatschap.

Bijlagen: verslagen vanuit SBO, OSBO, SGS en LeiSB

Bijlage 1

Aan : Het bestuur van de KNSB
Van : het bestuur van de SBO
Datum : 15 april 2014
Betreft : Notitie toekomst KNSB

Inleiding

Naar aanleiding van het verzoek van de KNSB om het verslag van de werkgroep "Toekomst KNSB" te bespreken heeft het bestuur van de SBO daartoe een Thema-avond georganiseerd op 22-01-14 in Wierden.

Een verslag van deze thema-avond vindt u in de bijlage.

Tijdens de voorjaars- ALV van 9 april 2014 is dit verslag besproken en daaruit zijn de volgende voorstellen geformuleerd.

Concrete voorstellen

De SBO stelt aan de KNSB het volgende voor:

- Een open discussie m.b.t. de organisatiestructuur, d.w.z. de tussenpositie die de regionale schaakbond inneemt;
- Kijk naar de kracht van de regionale schaakbond (het bestuur kent al haar leden, daardoor ook in staat rekening te houden met de wensen van haar leden, een indeling maken waar zowel sterkte als afstanden een rol speelt (4-tallen).
- Verenigingen en internet kunnen elkaar aanvullen (workshops voor opzetten);
- Zorg dragen voor voldoende kadertrainingen voor schaaktrainers;
- Zorg dragen dat het opgeleide kader daarna een brede waaier aan nascholing aangeboden wordt;
- Verenigingen bewust laten worden dat er meer is dan 1 enkele clubavond, met meerdere avonden kan de jeugd bijvoorbeeld op de vrijdag, maar er zijn ook mogelijkheden overdag, buitenschoolse opvang, ... ;
- Misschien moet het ledenwerfteam eens het land in met 'the best of ... voorbeelden'. Met aan het eind een intekensessie voor support (regionale avonden);
- Het bestuur heeft 1 functionaris voor zowel jeugd- als schoolschaak. Voor een goede focus op scholen is het raadzaam daar 2 functionarissen voor aan te stellen (in Duitsland bestaat voor schoolschaak een aparte stichting);
- De geslaagde jeugd-dag in Arnhem (oktober 2013) ombouwen tot een vereniging-dag zoals de schaatsbond dat doet of en schaakcongres zoals de hockeybond dat doet;
- Pr is erg belangrijk. Meer aandacht voor het schaken in de media is wenselijk;
- Tijdens het overleg met de verenigingen in de SBO kwam diverse keren naar voren dat een gedifferentieerd lidmaatschap onderzocht dient te worden.

Bijlage 2

Verslag van de bijeenkomst over de toekomst van de KNSB/OSBO 26 maart 2014

Stelling 1. Meer vormen van lidmaatschappen zijn gewenst.

Een mogelijkheid zou kunnen zijn dat leden die alleen intern spelen, minder contributie betalen dan zij die ook extern spelen. Dat wil zeggen: betalen voor wat je krijgt. Zulke leden, laten we ze recreatieleden noemen, zou je niet bij de bond kunnen opgeven, wat een afdracht scheelt, maar zijn het dan zwarte leden, waarvan er naar schatting 4000 à 6000 zijn? Een kwestie waarvoor een oplossing gezocht moet worden. Daartegenover kun je stellen dat voor de faciliteiten die de bonden bieden (KNSB en OSBO) geld opgebracht moet worden. Solidariteit binnen de schaakwereld is van belang.

Veel mensen in Nederland kunnen schaken, maar relatief weinigen zijn lid van een schaakvereniging. Er bestaat een kloof tussen een iemand die kan schaken en iemand die lid is van een schaakvereniging. En wat is de invloed van internet? Het is in dit kader belangrijk dat huisschakers zonder problemen mee kunnen doen aan toernooien. Maar als je een toernooi voor de rating wilt mee laten tellen, moet je voor elk niet-lid vijf euro betalen en de geboortedatum meedelen.

De praktische uitwerking van meer vormen van lidmaatschap zal dus problemen opleveren. Als je voor de 'recreatieleden' minder contributie rekent, zal dat wellicht ook minder inkomsten voor een vereniging betekenen. Of zullen er door de lagere contributie meer leden komen?

Stelling 2. Binnen de OSBO moet ook ruimte zijn voor andere organisatievormen.

Hierbij kun je bijv. denken aan schoolschaakclubs, bedrijventeams en caféteams. Schoolschaakclubs kennen we in de OSBO. Sinds kort bestaat er een schoolschaaklidmaatschap. Er is een groot potentieel aan leden op scholen aanwezig. Bedrijventeams bestonden vroeger (bijv. GOVA in Arnhem), in cafés worden soms competities gespeeld, bijv. in de zomer.

Voor al deze activiteiten geldt: levert het uiteindelijk leden op voor de verenigingen? Er zijn verschillende ervaringen. Sommigen denken van niet, want velen die hieraan meedoen, zijn al lid van een schaakclub. Sterker nog: je kunt je afvragen of er geen leden opzeggen bij de verenigingen om bij een bedrijf enz. te gaan spelen. Anderen zijn positiever en zeggen dat het leden oplevert of dat deze schakers later lid worden van een vereniging. Duidelijk dat bij deze 'andere' vormen van schaken het spel als zodanig meer gepopulariseerd wordt.

De conclusie is dat dergelijke activiteiten binnen de OSBO mogelijk moeten zijn en meer aandacht verdienen van de verenigingen.

Stelling 3. Gerichte (promotie)aandacht voor recreatieschakers en 'late roepingen' leidt tot meer leden.

Een belangrijke groep betreft de ouders van schakende kinderen. Als zij wachten terwijl hun kroost aan het schaken is, kun je ze voorstellen dat ook te gaan doen. Je kunt ze ook benaderen via facebook. Een andere belangrijke groep zijn degenen die meedoen aan overdag schaken. Men heeft het idee dat deze vorm ondergewaardeerd wordt. Voor velen is de (late) avond een probleem, ondanks de recente tempoverhoging van een partij. De stap naar een vereniging is voor hen toch kleiner. Een idee is bijv. dat zij aan een zomercompetitie kunnen meedoen tegen een kleine vergoeding. Een sneller tempo is natuurlijk ook mogelijk, net zoals voor jeugdspelers die bij de senioren meedoen.

In ieder geval is naamsbekendheid zeer belangrijk. Je als vereniging regelmatig laten zien, bijv. in de bibliotheek, in winkelcentra, op markten enz. levert altijd wat op, zelfs leden. Analyses door en training van leden zijn van belang om leden te werven of vast te houden. Van grote betekenis is ook dat je speelt in een locatie waar je 'zichtbaar' bent, bijv. een kantine van een voetbalvereniging. Een denksportcentrum is natuurlijk een andere mogelijkheid. Maar ga niet in een achterafzaaltje zitten waar niemand je ziet. Duidelijk is in ieder geval dat verenigingen het zelf moeten doen. Zij zijn uiteraard afhankelijk van een aantal enthousiaste leden. Het OSBO-bestuur kan een rol spelen door succesverhalen bekend te maken. Het kan ook verenigingen die het moeilijk hebben, zelf benaderen. Ook de KNSB kan dergelijke activiteiten ondernemen. Besturen van verenigingen moeten ertoe gebracht worden buiten de bekende kaders te gaan denken.

Stelling 4. Vergroting van het aanbod door zowel de OSBO als de verenigingen is noodzakelijk om voort te bestaan.

Bij bijna alle verenigingen wordt de interne competitie al lange tijd onveranderd georganiseerd, zij het dat het tempo van een partij iets is versneld. Toch lijkt het belangrijk om meer variatie aan te brengen. Enkele voorbeelden:

-Op een aantal avonden een rapid- of snelschaaktoernooi spelen. Bij sommige verenigingen is de ervaring dat heel wat leden dan juist niet komen. Je zou er ook voor kunnen kiezen altijd rapid te spelen voor hen die dat willen. Ouderen kunnen dan eerder klaar zijn met spelen. Een bekercompetitie is een mogelijke variant.

-Jeugd- en seniorenleden enkele malen per seizoen tegen elkaar laten spelen. Zo 'wennen' zij aan elkaar, wat van belang is als de jeugdleden bij de senioren gaan spelen.

- Een viertallentoernooi organiseren, waarbij twee leden twee niet-leden meenemen naar de club.

-Een massakamp houden met twee verenigingen.

-Gebruik maken van internet door clubleden in een aparte 'kamer' tegen elkaar te laten spelen. De KNSB organiseert op zaterdagavonden (!) internetwedstrijden die veel succes hebben. Vooral 30- tot 50-jarigen blijken mee te spelen, van wie ongeveer de helft geen lid is van een vereniging. Sommigen worden later wel lid. In ieder geval moeten de verenigingen internet niet als een bedreiging zien, maar als aanvulling, die het schaken populairder maakt en ook leden kan opleveren.

De conclusie is dat er in de verenigingen geregeld aandacht zou moeten zijn voor een vergroting van het aanbod aan schaakactiviteiten.

Stelling 5. Samenwerking of fusie is noodzakelijk voor kleine verenigingen.

Het minimumaantal leden voor een schaakclub lijkt ongeveer 20 te zijn. De afstand tot de speellocatie mag niet meer bedragen dan zo'n 15 km. Samenwerken, bijv. bij de samenstelling voor OSBO-teams, lijkt voor kleine verenigingen een belangrijke optie. Opmerkelijk is dat je clubs die op omvallen staan, niet hoort. En als de club is opgeheven, zijn de leden meestal verloren voor het schaken. Het OSBO-bestuur moet dus dergelijke verenigingen proberen te steunen.

Ideeën zoals bij stelling 3 genoemd, kunnen wellicht helpen een vereniging in stand te houden.

Stelling 6. Samenwerking tussen regionale bonden is gewenst bij de organisatie van clubcompetities.

Over deze stelling wordt heel verschillend gedacht. Duidelijk is wel dat binnen de OSBO een oplossing moet komen voor de te kleine vierde klasse.

De SBO heeft goede ervaringen met een viertallencompetitie op rating naast de 'normale' competitie. In een poule van vier teams met korte reisafstanden bijv. kun je dan zes ronden spelen. Voor kleine verenigingen is dit ook een goede mogelijkheid. Vooral in de randgebieden van de OSBO zou dit een optie kunnen zijn. Je kunt er zelfs over denken de al bestaande viertallen in de SBO te combineren met die van de OSBO. In Voorst en Lochem heeft men goede ervaringen met viertallen en de overgang van Olst van de OSBO naar de SBO had ook hiermee te maken.

Dick van der Klis
secretaris

Bijlage 3

Verslag van SGS

Huidige situatie: circa 2.200 aangesloten schakers bij 49 SGS verenigingen

Wij signaleren: landelijke terugloop aantal clubgebonden schakers en verminderde interesse van (potentiële) sponsors

De KNSB roept op tot een herbezinning en vraagt de regionale schaakbonden om mee te denken. Echter, niet over de structuur maar over de inhoud.

Wat ziet onze achterban?

Wij (bestuur) zien de regionale schaakbond verworden tot een serviceorganisatie (loketfunctie). De achterban ziet, ondanks dat wij dat beeld trachten bij te stellen, de KNSB nog steeds als een instituut dat meer kost dan dat men er voor terugkrijgt.

De SGS functioneert op dit moment financieel gezien als doorgeefluik.

Wij geven geld door en geven uitleg over wat er met dit geld gebeurt (verantwoording) aan de verenigingen daarvoor terug. Wellicht kan dit nog verder worden geformaliseerd (centraal georganiseerd), net als bij de OLA al is gebeurd.

Hoe ziet Schakend Nederland eruit in 2018?

Veel meer computerschakers ontdekken hoe leuk het is om in clubverband en aan een bord te spelen. Aangezien gamen en computerspellen vooral toch bij de jeugd in trek zijn en hen bij de "reguliere" verenigingen lijken weg te trekken, moeten deze jeugd blijven bereiken. Soms heeft dit succes, soms minder maar daar ligt de basis. Doorgaan dus met Playchess en waar mogelijk uitbreiden.

Speerpunten:

- Terugbrengen van het clubgevoel
- Jeugd en opleiding
- Digitale ondersteuning
- Een terugtrekkende regionale bond, ofwel een centraal beheerde regionale teamcompetitie (verschuiving van beleid naar beheer)?

I Wat maakt een vereniging tot wat het is? De leden! Welke ondersteuning kunnen KNSB en SGS hierin bieden?

Training wordt nu voornamelijk gegeven aan de betere schakers. We gaan proberen ervoor te zorgen dat ook de groep daaronder les kan krijgen. Aanbod van training op ieder niveau dus.

II **Jeugd en Opleiding**

. Steeds belangrijker. Uitbreiding van het aantal trainingen. Hoe kunnen we verenigingen (nog meer) ondersteunen? Kansen op basisscholen? Middelbare scholen?

. SGS verenigingen met een leuke jeugdafdeling die niet meedoen aan kampioenschappen/competities meer betrekken bij de SGS, bijvoorbeeld door gerichte bezoeken.

. Jaarlijks doen er meer dan 1.000 schakers in de regio mee aan een van de plaatselijke kampioenschappen. Verwachting is dat nog geen 25% lid is van een schaakvereniging. Hoe krijgen we deze actief binnen een schaakvereniging bijvoorbeeld als jeugdleider?

III **Digitale ondersteuning**

. Individuele leden ook digitaal bereiken bijvoorbeeld via nieuwsbrieven? Competities via Internet?

. Internetschaak in de SGS is nauwelijks ontwikkeld. De SGS kan hier wellicht meer in betekenen zoals het opzetten van een SGS kampioenschap of zelfs een competitie.

IV **Terugtrekkende regionale bond en regionale competitie Serviceorganisatie met een loketfunctie?**

Wij zien de SGS competitie als verlengstuk van de KNSB competitie. Is het zinvol om dit nader uit te werken? Omdat tegenwoordig alles digitaal gaat (vergelijk OLA) is dit een stuk eenvoudiger te realiseren. Aanmelden, indelen en doorgeven van uitslagen kan in een handomdraai. Moet de SGS hier nog tussen zitten? (zie bijvoorbeeld de Hockeybond)

Voordelen van het SGS loket (t.o.v. het helemaal verdwijnen van de regionale bond):

. Korte lijntjes bij plotselinge calamiteiten (geen wedstrijdleder, tegenstander komt niet opdagen , etc.)

. De verschillende bonden hanteren verschillende regels. Blijkbaar is de behoefte aan regels per regio nog verschillend en binnen de SGS (zie ook onze huidige competitie discussie) kunnen via een aantal aanspreekpunten de mening en wensen van meer dan 2000 schakers worden geformaliseerd. Wie gaat deze wensen nog kanaliseren na het verdwijnen van de regionale bond?

Nadelen SGS Loket:

. Een extra “bestuurslaag” waardoor een bondsraad nodig blijft. Besluiten worden soms pas na jaren genomen of worden na jaren van overleg afgewezen, om jaren later opnieuw bediscussieerd te worden

. Is er nog betrokkenheid bij de eigen regio?

De toekomst van het schaken in Nederland volgens de SGS:

Wij, het bestuur en de leden van de SGS, stellen ons bij het schaken na 2018 voor dat schakers weer terugkomen op de clubavond. Zij houden hun speelkracht online op peil (of verhogen deze) en krijgen trainingen aangeboden via Playchess of een andere server. Toernooien en competities blijven de basis van de uitdaging. Met bijvoorbeeld Magnus Carlsen en Anish Giri als voorbeelden moet het lukken om ook de jeugd en sponsors erbij te betrekken. Schooltoernooien nemen een grotere plaats in en zorgen voor aanwas bij de verenigingen.

Wij merken hierbij op dat bedenktijden niet verder ingekort moeten worden om ook de authenticiteit van het schaken te behouden. Meerdere toernooivormen zijn natuurlijk wel mogelijk, zoals combinaties van langere bedenktijd, rapid en snelschaak.

Bijlage 4

Verslag van LeiSB

3) Toekomst van het schaken

Jacob de Boer geeft aan dat de KNSB in het verleden een werkgroep heeft ingesteld om de toekomst van het schaken in Nederland onder de loep te nemen.

Deze werkgroep, waarvan hij zelf ook deel uit maakte, heeft het rapport “De toekomst van de KNSB” geschreven die nu door de bonden wordt behandeld. Op grond van de response zal in het komend najaar o.m. een meerjarenbeleid worden vastgesteld door bestuur en bondsraad.

De vergadering onderschrijft de analyse van het stuk over de oorzaken van de teruggang van het schaken in Nederland.

Om het tij te keren wordt het vizier vooral op het breedteschaak gericht.

Kritiek van de vergadering (m.n. door Voorschoten) richt zich op het ontbreken in het stuk van de ervaringen van de grote succesvolle verenigingen. Ook het damesschaak en de elders in de bond ontwikkelde visie over zes tot negenjarigen kwam niet aan de orde.

De vergadering weet niet goed aan te geven hoe recreatieschaak een boost gegeven zou moeten worden. Het ontbreken van kader is hier een bottleneck.

De voorzitter gaf hierop aan dat verenigingen in hun bestuur een speciale functionaris zouden kunnen opnemen voor het organiseren van evenementen.

Vanuit de jeugd is vooruitgang mogelijk door de jeugd zelf te betrekken bij opleiding en bestuur van de jeugdorganisatie.

Bij de opleiding van de jeugd zijn bij OEW Leiderdorp en Voorschoten heel goede ervaringen opgedaan met het betrekken van de jeugd zelf. Bij Voorschoten en Leiderdorp blijken, bij het bereiken van een zekere massa van de jeugdafdeling, groepjes kinderen wel door te stromen naar de senioren. Ervaring met een jeugdbestuur is er nog niet.

De KNSB raadt flexibiliseren van het (jeugd-)lidmaatschap aan als stimulator, maar ASC geeft hierbij aan dat de KNSB dit zelf via haar financiële beleid dwarsboomt.

Jacob de Boer: De KNSB kan meer ondersteuning leveren voor de jeugd in de vorm van coördinatie van trainingen, toernooien e.d.

Buitenschoolse opvang zou een goede plaats zijn om zich op te richten. De KNSB zou dus buiten de verenigingen om e.e.a. op poten kunnen zetten.

Analoog aan de basisscholen zou een aanbod voor middelbare scholen opgezet kunnen worden met lessen, trainingen, toernooien en events.

De vergadering geeft aan dat het richten op 25 – 40 jarigen geen zin heeft. Deze categorie heeft het te druk voor het schaken.

De vraag wie wat moet doen komt niet echt aan de orde, evenmin als de kwestie of de huidige organisatieopbouw van de bond op de schop zou moeten.

In het algemeen vindt men wel dat het primaat om breedteschaak, recreatieschaak en jeugdontwikkeling te stimuleren en te organiseren bij de clubbesturen hoort te liggen.